

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2021/4544-0

Saksbehandler: Tore Tødås

Dato: 19.04.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Børgefjell nasjonalparkstyre	24/2021	24.06.2021

Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for elfiske og bunndyrundersøkelser ifb. med miljørisikoanalyse ny reguleringsdemning Namsvatnet – Sweco

Forvalters tilrådning:

Byrkije nasjonalpaarhkeståvroe/Børgefjell nasjonalparkstyre gir, med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 NTE Energi AS/Sweco Norge AS dispensasjon fra verneforskriften for Børgefjell nasjonalpark til å gjennomføre følgende tiltak:

- Bruk av elektrisk fiskeapparat for innsamling av fisk til fiskeundersøkelse.
- Innsamling av bunndyr for bunndyrundersøkelse.
- Dispensasjonen gjelder i elva Namsen fra innløp Storfiskholet til samløp Storelva i Namskroken jfr. kart i søknad av 16.04.21.
- Dispensasjonen gjelder for perioden 1. september til 31. oktober 2021.
- Undersøkelsene skal gjennomføres med mest mulig skånsomme metode.
- Rettighetshavers tillatelse må innhentes for innsamling av fisk.

Begrunnelse:

Omsøkte tiltak strider ikke mot vernevedtakets formål og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Det er viktig for forvaltningen av nasjonalparken å få kunnskap om byggingen av ny Namsvassdam påvirker verneverdiene negativt, og om det evt. må iverksettes tiltak for å gjenopprette tilstanden. Undersøkelsen har vært et ønske fra nasjonalparkforvaltningen.

Hjemmelsgrunnlag

- Forskrift om verneplan for Børgefjell, vedlegg 1, vern av Børgefjell/Byrkije nasjonalpark, Grane, Hattfjelldal, Røyrvik og Namsskogan kommuner, Nordland og Nord-Trøndelag.
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven)

Saksopplysninger

Sweco Norge AS søker om dispensasjon fra vernebestemmelsene for gjennomføring av miljøundersøkelser i Namsen. Dette som følge av pålegg gitt av Statsforvalteren i Trøndelag i brev av 23.03.21.

Behovet for miljøundersøkelser er en følge av at NTE har satt i drift ny fyllingsdam ved utløpet av Namsvatnet, dette til erstatning for en tidligere dam av betong. Berggrunnen i området består bl.a. av bergarten grønnstein, som inneholder mineraler med bl.a. metallene krom, nikkel og kobber. Vannmiljøundersøkelsene fra øvre del av Namsen viser at det har vært betydelig partikkelavdrift i forbindelse med dambyggingen, som kan spores minst 4 km nedstrøms til Storflya.

Sweco AS dokumenterte liten påvirkning på bunndyr og fisk i 2018 og 2019. Eventuelle skader på bunndyrsamfunnet ble vurdert som begrenset og midlertidige. Akvaplan Niva AS og Veterinærinstituttet har dokumentert at bunnsedimenter i Namsen nedstrøms Namsvassdammen inneholder konsentrasjoner av bl.a. metallene krom og nikkel som overstiger grenseverdier for god tilstand i veilederen Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020.

Det har vært flere medieoppslag om Namsvassdammen og vannmiljø, spørsmål er også stilt i Stortinget. Det har her fremkommet udokumenterte påstander om forurensning i nasjonalparken.

Nasjonalparkforvalter har tatt vannprøver i Namskroken 3 siste år, prøvesvarene viser at det ikke er forhøyede verdier av krom i disse prøvene. Nasjonalparkforvaltningen ønsker at de planlagte miljøundersøkelser utvides til å omfatte elvestrekninger innenfor nasjonalparken. Tidligere år undersøkelser er blitt foretatt nedstrøms Namsvassdam til Storflya, pålegget fra Statsforvalteren omfatter nå arealer i Namskroken. Dette for at en skal få bedre kunnskap om ny Namsvassdam påvirker verneverdiene negativt. For å gjennomføre miljøundersøkelsen i nasjonalparken kreves det dispensasjon fra vernebestemmelsen for en del av aktiviteten. Dette gjelder bruk av elektrisk fiskeapparat og innsamling av bunndyr. Ihht. verneforskriften kan fiske i medhold av lov om lakse- og innlandsfiske utføres, det vil si at ordinært garnfiske kan gjennomføres uten særskilt tillatelse. Her er det grunneier/fjellstyre som evt. gir tillatelse.

Den omsøkte aktiviteten vil ikke ha nevneverdig effekt på verneverdiene. Med bakgrunn i forvaltningsplanen, artskart og søknad anser nasjonalparkstyret kravet til kunnskapsgrunnlag i nml § 8 som oppfylt. Gjennomføring av planlagte undersøkelser vil videre styrke kunnskapsgrunnlaget for området. Føre-var-prinsippet i nml. § 9 kommer kun til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag. Med bakgrunn i vurderingene rundt § 8 tillegges § 9 liten vekt i denne saken.

Den aktiviteten det er søkt om i dette tilfellet vil ikke medføre noen stor belastning på området. Eventuelle forstyrrelser i området vil være kortvarige og ha liten innvirkning på verneverdiene. Tiltaket vil ikke medføre motorferdsel.

Ut over dette tillegges nml. § 10 liten vekt i denne saken. Opplysningene som foreligger, tilsier at det at aktiviteten ikke vil føre til nevneverdige skader i terrenget. Skulle det likevel oppstå skader som må rettes, skal kostnadene bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

Vedlegg:

- Epost av 30.04.2021 – Namskroken: Søknad om tillatelse til elfiske og bunndyrundersøkelser
- Brev av 23.03.2021 fra Statsforvalteren i Trøndelag - Vannmiljøtilstand i Namsen nedstrøms Namsvassdammen – vedtak om vannmiljøovervåking i 2021

Fra: Skei, Jørgen[Jorgen.Skei@sweco.no]

Sendt: 30.04.2021 13:42:58

Til: Tødås, Tore

Tittel: SV: Namskroken: Søknad om tillatelse til elfiske og bunndyrundersøkelser

Endring i søknaden:

Etter bestemmelse av Statsforvalteren (mottatt i dag) må undersøkelsen gjennomføres på høsten.

Per dags dato kan jeg ikke gi eksakt periode for feltarbeidet, men det blir i perioden september-oktober.

Det er fordelaktig for oss om vi har litt "boltreplass" for gjennomføringen, slik at vi kan på kort tid gjennomføre befaringen om værvarselet ser lovende ut (mtp vannføring).

Håper derfor søknaden kan vurderes for perioden september-oktober.

Jørgen

Fra: Skei, Jørgen

Sendt: fredag 16. april 2021 15:34

Til: tore.todas@statsforvalteren.no

Emne: Namskroken: Søknad om tillatelse til elfiske og bunndyrundersøkelser

Hei,

Etter pålegg fra Statsforvalteren i Trøndelag (vedlagt) skal NTE Energi AS gjennomføre en miljørisikoanalyse på strekningen fra Namsvassdammen til Storflya, samt Namskroken.

Basert på pålegget innebærer dette elfiske, garnfiske og bunndyrundersøkelser, samt vann-, sediment- og steinanalyser.

I Namskroken det lagt opp til to stasjoner for elfiske og bunndyr, i tillegg er det planlagt fire garnnetter i Mattisflya.

Plassering av stasjoner og garn vurderes under feltarbeidet, men vil ha overordnede begrensninger (markert med rød strek i kartutsnittet:

- Innløp Storfiskholet (øvre begrensning)
- Før samløp med Storelva (nedre begrensning)

Prosjektet gjennomføres starten av juni (uke 22) for å få sammenlignbare resultater, da Sweco gjennomførte undersøkelser i -18 og -19 på tilsvarende tidspunkt.

Det bemerkes at vi ikke har blitt tildelt jobben fra NTE Energi AS foreløpig, men pga at dato for feltarbeid nærmer seg, ønsker vi å avklare dette allerede nå.

Søker med dette om tillatelse for elfiske og bunndyrundersøkelser.

Jørgen Skei

Biolog

Mobil +47 91 13 71 82

jorgen.skei@sweco.no

Sweco Norge AS

Sluppenvegen 19

NO-7037 Trondheim

Telefon +47 73 83 35 00

www.sweco.no

Følg oss i sosiale medier:

[Facebook](#) | [LinkedIn](#) | [Instagram](#) | [Twitter](#)

NTE ENERGI AS
Postboks 2552
7736 STEINKJER

Saksbehandler, innvalgstelefon
Leif Inge Paulsen, +47 74 16 80 93

Vannmiljøtilstand i Namsen nedstrøms Namsvassdammen – vedtak om vannmiljøovervåking i 2021

NTE pålegges å gjennomføre oppfølgende vannmiljøovervåking i Namsen i 2021 samt risikovurdering av bunnsediment nedstrøms Namsvassdammen.

Vi viser til vårt brev av 17.2.2021, der Statsforvalteren varsler pålegg om å videreføre tidligere gjennomført overvåking nedstrøms Namsvassdammen, samt innlemme stasjoner innenfor Børgefjell nasjonalpark. Vi har ikke mottatt skriftlige merknader til varselet, men har hatt muntlig dialog med NTE Energi AS ved Bjørn Høgaas.

Saksopplysninger

NTE har satt i drift en ny fyllingsdam ved utløpet av Namsvatn, til erstatning for en tidligere dam av betong. Berggrunnen i området består bl.a. av bergarten grønnstein, som inneholder mineraler med bl.a. metallene krom, nikkel og kobber. Vannmiljøundersøkelsene fra øvre del av Namsen viser at det har vært betydelig partikkelavdrift i forbindelse med dambyggingen, som kan spores minst 4 km nedstrøms til Storflya. Sweco AS dokumenterte liten påvirkning på bunndyr og fisk i 2018 og 2019. Eventuelle skader på bunndyrsamfunnet ble vurdert som begrenset og midlertidige. Akvaplan Niva AS og Veterinærinstituttet har dokumentert at bunnsedimenter i Namsen nedstrøms Namsvassdammen inneholder konsentrasjoner av bl.a. metallene krom og nikkel som overstiger grenseverdier for god tilstand i veilederen Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020.

Statsforvalterens vurdering

Det har vært flere medieoppslag om Namsvassdammen og vannmiljø, spørsmål er også stilt i Stortinget. Statsforvalteren mener det er behov for videre vannmiljøovervåking i øvre del av Namsen i 2021 for å forsøke å avklare status mht. vannmiljø. Det er også ønskelig å innlemme stasjoner innenfor Børgefjell nasjonalpark. Resultatene bør vurderes i forhold vannmiljøtilstand ved upåvirkede referansestasjoner i området.

Vi mener at økologisk tilstand bør dokumenteres gjennom undersøkelser av ungfisktetthet og tetthet/diversitet av bunndyr i Namsen nedstrøms demningen. I tillegg bør status for fiskebestanden i Storflya og Mattisflya undersøkes mht. kondisjon. Innhold av metaller i bunndyr og fisk bør også undersøkes, samt vannkvalitet mht. metaller i Namsen. Vannprøvene bør tas ut i øvre del nedstrøms Namsvassdammen, der konsentrasjonene antas å være høyest, f.eks. Kariflya.

Veilederen Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota tar etter vår oppfatning ikke høyde for lokale naturlige variasjoner i metallinnhold i sedimenter som følge av ulik berggrunn. Bl.a. er det dokumentert dårligere enn god tilstand mht. krom og nikkel også i sedimenter fra upåvirkede elvestrekninger i samme område. Metaller finnes naturlig i fjell, til forskjell fra organiske miljøgifter som PCB, dioksiner, tjærestoffer, ftalater, bromerte flammehemmere og mikroplast, som er menneskeskapt. Økologien i vassdrag er tilpasset variasjoner i metallinnhold. Når fjell knuses opp øker imidlertid løseligheten av metaller, men det er lite kunnskap om evt. effekter av dette på økologi. Det bør derfor gjennomføres en risikovurdering av sedimentet, for å vurdere om dette utgjør en risiko for miljø og spredning til omgivelsene. Prøvetaking og risikovurdering bør gjennomføres som beskrevet i Miljødirektoratets veileder for risikovurdering av forurenset sediment (TA-2802/2011). Dette innebærer bl.a. en utlekkingstest av knust grønnstein fra området. Det finnes lite kunnskap om grenseverdier for metaller i biota. Metallanalyser av biota har likevel verdi dersom resultatene sammenholdes med referansestasjoner eller andre sammenlignbare vannforekomster. Mattilsynet har ellers fastsatt en øvre grenseverdi i mat for tungmetallene bly, kadmium og kvikksølv.

Begrunnelse for vedtak

Som forurensningsmyndighet for større anleggsvirksomhet som veganlegg, kraftutbygging og tunnelarbeid ser Statsforvalteren behov for å bedre kunnskapen om effekter på vannmiljø knyttet til utslipp av partikler fra metallholdige bergarter generelt, men også behov for å vurdere om det er behov for ytterligere tiltak for å begrense utlekking av metaller fra det tidligere anleggsområdet ved Namsvassdammen.

Vedtak

Vannøkologisk tilstand må dokumenteres i form av bunndyrundersøkelser og tetthet av ungfisk på tilsvarende stasjoner som i 2019, samt ved to nye stasjoner i Børgfjell nasjonalpark ved Mattisflya. I tillegg samles det inn større fisk med garn i Storflya og Mattisflya, som undersøkes mht. kondisjonsfaktor. Bunndyr, ungfisk samt større fisk undersøkes mht. metallinnhold.

Vannmiljøtilstanden mht. metallinnhold i Kariflya skal dokumenteres, og det skal gjennomføres en risikovurdering av sedimentet nedstrøms Namsvassdammen, dette for å vurdere om det utgjør en risiko for miljø og spredning til omgivelsene.

Undersøkelsene av bunndyr, ungfisk og sediment må gjennomføres i henhold til veileder for klassifisering av vann og veileder for risikovurdering av sediment (TA-2802/2011). Alle data må legges inn i den nasjonale vanddatabasen Vannmiljø.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsloven § 49, første ledd.

Innenfor nasjonalparken må det søkes dispensasjon fra vernebestemmelsene for det som evt. er søknadspliktig, f.eks. for bruk av elektrisk fiskeapparat.

Klage

Vedtaket kan etter forvaltningsloven påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at dette brevet er mottatt. Eventuell klage sendes til Statsforvalteren i Trøndelag.

Med hilsen

Anne Sundet Tangen (e.f.)
seksjonsleder
Klima- og miljøavdelingen

Leif Inge Paulsen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091	0301	OSLO
Terje Skomsvold vannkoordinator			
Statskog SF	Postboks 63 Sentrum	7801	NAMSOS
Namsskogan fjellstyre	Turistveien 2	7890	NAMSSKOGAN
Røyrvik fjellstyre		7898	LIMINGEN
Byrkije	Postboks 2600	7734	STEINKJER
nasjonalpaarhkeståvroe/Børgfjell nasjonalparkstyre			
Raarvihken Tjielte/ Røyrvik kommune	Røyrvikveien 5	7898	LIMINGEN